

amelyben ezen a téren igen sötét állapotok állanak fenn.«

»Ezek az adatok arra intenek minket, hogy nem lehet sokat késni az anya- és csecsemővédelem terén teendő intézkedésekkel, hanem hogy azok a legsürgősebb feladatot képezik. Gyökeres segítséget azonban ezen a téren nem tudok elképzelni más irányban, mint az általános kötelező anyasági biztosítás alapján.« (gróf Apponyi Albert 1917. január 26-iki beszédéből.)

Ezeket a gyakran hangoztatott, megdönthetetlen igazságokat ez alkalommal nem a feministák anyavédelmi bizottsági ülésének egyikén hallottuk újból ahol azt az érzést váltják ki bennünk, hogy szép az eszme, de hadd lássuk már a cselekvést is; ezúttal ott hangoztak el, ahol gyorsabban követheti a szót a tett; a nemzet képviselői mondták ki a törvényhozás főruma előtt, a világháború, harmadik esztendejében.

Gratz Gusztáv, Bródy Ernő, Szerényi József, Apponyi Albert és Harkányi János nyilatkoztak e kérdésről az igazi megértés világosságával, a céltudatos cselekvési akarat erejével, a cél fontosságát méltányoló komolysággal és — remélni akarjuk — a reális megvalósulás felé közelítették a kérdést. Őszinte megnyugvással vesszük tudomásul, hogy ily helyes irányban keresik a népesedési politika égetően fontos kérdéseinek megoldását.

Mi asszonyok a női szolidaritás intuitív erejével régen láttuk és hirdettük ezen út helyességét; mélységes fájdalommal láttuk a csecsemők pusztulását, hirdettük, hogy a halálozási arányszám csökkentése a népesedés problémájának legfontosabb, legbiztosabb és legméltóbb megoldási módja. Egy világháború rémei szívetiépítő kegyetlenséggel, de megdönthetetlenül bizonyítottak igazunk mellett. Mikor az anyasági biztosítás elkerülhetlenségét a háború előtt — milyen régen volt! — az illetékes minisztériumokban hangoztattuk, követelésünket az utópiák országába tartozónak mondták; mikor a világháború elején — milyen régen volt ez is! — erre vonatkozó határozott tervet nyújtottunk be, mint helyeset, de még keresztülvihetlent félretették azt; ma törekvéseinket némi lealkuvással magukévá tették a döntő faktorok: a biztosítási idő kiterjesztését, a terhesek védelmét, a táppénz felemelését, a házcseledek, az összes ipari és gazdasági munkások, valamint a biztosítottak családtagjainak bevonását a biztosítás körébe; a költségek fedezésének azonos módjait ajánlva mindenki: a járulékok csekély felemelését és az állam hozzájárulását. Reméljük, hogy most már bízhatunk a megvalósulásban. Valamennyi hozzászóló hangoztatta azt az igazságot, hogy eredményes anyavédelemnek nélkülözhetetlen alapfeltétele a köteles és általános anyasági biztosítás. Ennek fontossága egyrészt abban van, hogy a társadalom széles köreire terjeszti ki hatását, másrészt abban, hogy az anyavédelmet kiemeli az alamizna mélységéből a jog tisztább légkörébe, s ezzel magát az anyaságot emeli a megfelelő helyzetbe. Ha majd végre törvényben ismerik el a nőnek azon jogát, hogy anyagi nyomor nélkül teljesíthesse anyasága államfentartó feladatát, akkor éreznie kell minden nőnek s meg kell értetnie az egész társadalommal, hogy őt mint anyát és egyénet más jogok is illetik; hogy joga van gyermeke életének fenntartására, gyermeke sorsának irányítására; joga van ahhoz, hogy gyermekét megvédhesse minden bajok ellen, amelyek úton-útfélen fenyegetik, rossz higiénikus viszonyok, az iskolák elégtelensége, tudatlanság, babona. a gyermekmunkával történő visszaélés, a közérkölcsök szígyenletesen alacsony színvonalá folytán.

Az anyasági biztosítás a képviselőház előtt

Írta: Szirmay Oszkárné.

»A háború pusztításai közül egy sem olyan fájdalmas és talán egy sem olyan nehezen helyrehozható, mint azok a pusztítások, amelyeket a háború az emberéletben okozott.«

»Azok között az eszközök között pedig, amelyek az államnak rendelkezésére állanak akkor, amikor az emberanyagnak újjászervezéséről, újjáalakításáról van szó, a legfontosabb és leghatékonyabb az anyasági és csecsemőbiztosításnak megvalósítása.« (dr. Gratz Gusztáv előadó 1917. január 24-iki beszédéből.)

»Mért ne egészítenők ki azt a szociális intézkedésünket, hogy ott, ahol a jövő nemzedék bölcsője ring, ott nyújtsuk azt a támogatást, amely szükséges a jövő nemzedék megmentésére.«

»Messzemenő intézkedés szükséges: a kötelező biztosításnak a házi cselédek nagy tömegére leendő kiterjesztése, melyről az imént már szóltam s amellyel most bővebben foglalkozni már nem akarok; és egy régi adósság lerovása, egy kötelesség teljesítése a mező munkásosztállyal szemben, t. i. a kötelező betegség és baleset ellen való biztosításnak a mezőgazdasági munkásságra való kiterjesztése.« (Szerényi József 1917. jan. 25-i beszédéből.)

»Az anya- és a csecsemővédelem kérdése egyáltalán minden körülmények között minden országnak, de különösen egy olyan országnak egyik legégetőbb kérdése,

A holnap asszonya az életnek, nem a halálnak fogja nevelni gyermekeit, ha beleszólása lesz a társadalom létkérdéseibe nemcsak ankéteken és megbeszéléseken, hanem a törvényhozás keretében is. Helyesen fogták fel az anyavédelem kérdését a kérdés mélyébe ható férfiak is, de éppen ezen kérdés tárgyalását a nőknek s a nők ügyeivel legbehatóbban foglalkozó férfiaknak hány felszólalása, memoranduma, tárgyalása stb. előzte meg? És a világháború szörnyűségeit kellett át-szenvednie a társadalomnak, míg ezen megismerések átmentek a köztudatba.

Nemcsak a fizikai anyaságnak kell megadni az őt megillető jogokat; a lelki anyaság teljes joga lesz nélkülözhetetlen előfeltétele egy boldogabb emberiség kifejlődésének.